

Maa- ja metsätalousministeriö
VN/15571/2024-MMM-1

Lausuntopyyntö metsätalouden määräaikaiseen kannustejärjestelmään liittyvistä säädösmuutosehdotuksista

Pienpuun keruulla on tärkeitä hyötyjä, jotka esitys vaarantaa

Metsätalouden kannustejärjestelmällä on pyritty kannustamaan aktiivista metsänhoitoa. Yhtenä keskeisenä kohteena on pyritty lisäämään toimia taimikonhoidon sekä ensiharvennuksien rästien vähentämiseksi.

Pienpuun keruutuen ehtoja heikennettiin vuoden 2016 keväällä säästösyistä samalla, kun tukitasoa alennettiin. Viime vuonna Metkaan siirtymisen yhteydessä pituusraja pudotettiin 12 metriin, vaikka tiedossa on sen kaventavan soveltuvia leimikoita ja rajaavan pois entistä enemmän pieniläpimittaista lehtipuuta.

Nuorten metsien hoito, kuten monet muutkin metsässä tehtävät työt, ovat taloudellisten syklien yli menevää jatkuvaa työtä. Nuorten metsien hoito ja pienpuun keruutuki ovat keskeinen ohjauskeino nuorten hoitamattomien metsien arvokasvun parantamiseen ja terveydentilan kohottamiseen. Kun pieniläpimittaiset pienpuukohteet ovat tarpeeksi houkuttelevia energiapuun hankinnan kannalta, energiapuun tarjonta markkinoille kasvaa, mikä - erityisesti nykyisessä kireässä puumarkkinatilanteessa - auttaa kuitupuuleimikoita ohjautumaan ensisijaisesti teollisuuden käyttöön. Haitat nuorten metsien hoidon tekemättömyydestä näkyvät metsissä vasta pitkällä aikavälillä.

Muutokset ovat haitallisia maa- ja metsätalouden tavoitteille

Pidämme hyvin ongelmallisena, että 1.1.2024 voimaan tullutta kannustejärjestelmää rukataan näin nopeasti. Nyt esitetyt muutokset eivät Bioenergia ry:n arvion mukaan ole johdonmukaisia hallitusohjelmassa esitettyjen tavoitteiden kanssa, sillä niiden seurauksena ei edistetä *"...metsien kasvua ja terveyttä parantavia toimenpiteitä sekä*

vahvistetaan oikea-aikaisten ja –suhtaisten harvennushakkuiden tekoa huolehtimalla myös taimikonhoito- ja ensiharvennusrästeistä.” (s. 130)

Esitettyjen pituusmuutosten seurauksena energiapuun konekorjuukelpoisuus muuttuu käytännössä epätaloudelliseksi ainakin eteläisessä ja keskisessä Suomessa. Metsurityönä se on lähtökohtaisesti kannattamatonta. Korjuun kustannukset ovat myös merkittävästi nousseet koneindeksien perusteella 2023 lopussa ja 2024 alkupuoliskolla.

Vuosittain käytettävissä olevan määrärahojen riittävyyteen liittyen kannustejärjestelmälakiin sisällytettäisiin uusi säännös, joka mahdollistaisi taimikon ja nuoren metsän hoitoon liittyen tukien haun sekä niiden käsittelyn ja myöntämisen keskeyttämisen määräajaksi tai toistaiseksi, jos käytettävissä olevista määrärahoista on niukkuutta. Keskeyttäminen perustuisi maa- ja metsätalousministeriön päätökseen. Esitys toisi taimikon ja nuoren metsän hoitoon kokonaan uuden hallinnollisen epävarmuustekijän, joka osaltaan vähentäisi koko tuki-instrumentin merkitystä. Mikäli esitys kaikesta huolimatta etenee, tätä vaikutusta tulisi säännöksen käytännön toteutuksessa pyrkiä lieventämään.

Tuen muutokset johtavat lisääntyvään kilpailuun puun energia- ja materiaalikäytön välillä. Tämä seuraus ei ole lähivuosien markkinatilanteessa toivottavaa ja vastoin kaikkia tavoitteita varhishoidon lisäämiseksi. Varhishoidon lisäämiseen on kannustettu koko metsäalalla ja siitä viestintään on myös suunnattu resursseja. Johdonmukaisuus hallinnon toimissa puuttuu ja esityksestä puuttuu myös riittävä vaikutusten arviointi.

Korjuutuella on myös merkityksensä taloudellisen toimeliaisuuden lisäämisessä haja-asutusalueella. Tuki voi käytännössä osin palautua aktiivisen toiminnan tuloksena takaisin valtiolle jo ennen tukien maksatuksia. Rahaa tuovat tuloverot ja alv sekä polttoainevero.

Emme kannata lausuntoluonnoksen mukaista esitystä tukikelpoisen puuston pituusmuutoksista, vaan esitämme pituusrajassa paluuta v.2016 mukaiseen 14 metrin pituuteen.

Lisätietoja lausunnosta: Hannes Tuohiniitty, toimialapäällikkö
040 1948628 /hannes.tuohiniitty@bioenergia.fi